

RADNIČNÉ NOVINY

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

08

Ročník XVI.
august 2022

RADVANSKÝ JARMOK PÍŠE V TOMTO ROKU UŽ SVOJU 364. KAPITOLU

Strana 12 - 13

SAMOSPRÁVA

Na Európsky olympijský festival mládeže zavítalo vyše 150 tisíc ľudí.

Strana 2

TÉMA MESIACA

Mesto žije stavebným ruchom i v letných mesiacoch.

Strana 4 - 5

ROZHOVOR

Vladimír Strmeň veril, že vojny zostanú len na smetisku dejín.

Strana 8

EYOF 2022 v meste pod Urpínom zažiaril

Sedem dní nezabudnuteľných okamihov i športovej radosti v podaní mladých športovcov v desiatich odvetviach. Rovnako aj nasadenie organizátorov, obetavosť a ochota dobrovoľníkov či športových zážitkov alebo pestrý sprievodný a kultúrny program pre všetkých návštevníkov. Toto všetko podčiarkla úspešná organizácia najväčšieho multišportového podujatia na Slovensku. Banská Bystrica hostila EYOF od 24. do 30. júla tohto roka.

Trinášť športovísk ponúklo divákovi zápolenia v desiatich športoch. Záujem návštevníkov o Európsky olympijský festival mládeže samotných organizátorov príjemne prekvapil. „Vysoká návštevnosť na športoviskách s takmer 150 tisíc ľuďmi nás ohúrila. EYOF rozprúdil športový život nielen v Banskej Bystrici, ale v celom regióne. Myslím si, že mladí športovci zažili doterajší vrchol ich začínajúcich kariér. Špeciálna vďaka patrí dobrovoľníkom, bez ktorých by nebolo možné podujatie takého rozsahu zorganizovať,“ uviedol Peter Hamaj, výkonný riaditeľ EYOF Banská Bystrica 2022. Mesto pod Urpínom sa navždy zapísalo do dejín najväčšieho multišportového mládežníckeho podujatia. „Ďakujem, že sme spoločne zažiarili. Ďakujem, že sme to robili zo srdca a s nadšením. Ďakujem, že pre nás žiadna prekážka nebola nezdolateľná. Ďakujem, že sme spoločne mierili vyššie! A viete, prečo sa to podarilo? Dovoľte mi byť trochu neskromný a povedať - lebo sme to robili zo srdca,“ povedal Ján Nosko, banskobystrický primátor a prezident organizačného výboru podujatia.

Historické míľniky

Prezident Európskych olympijských výborov (EOV) Spyros Capralos vyzdvihol, že Banská Bystrica posunula EYOF opäť na vyššiu úroveň. „Bola to pozoruhodná ukážka budúceho športového potenciálu Európy, ktorý podľa mňa skutočne zažiaril na kontinentálnej scéne. Boli sme svedkami prekonávania rekordov na športoviskách aj mimo nich, ako i zápisov do histórie v podobe míľnikov. Mládežnícky festival vždy úspešne prispieval k zjednocovaniu Európy prostredníctvom športu a propagácie olympijských hodnôt medzi mladými športovcami a fanúšikmi,“ nešetril slovami chvály Spyros Capralos, šéf EOV, podľa ktorého vydarené organizačné zabezpečenie letného EYOF-u ponúka príle-

Foto: A. Galica

žitostí aj pre budúcu spoluprácu. „Viem, že ste schopní usporiadať aj zimnú edíciu a som si istý, že Banská Bystrica a Slovensko budú mať možnosť zažiť opäť, tentokrát na snehu,“ vyhlásil prezident EOV. Tejto myšlienke sa nebráni ani banskobystrický primátor. „Zimný EYOF je veľkosťou možno polovicou letného, možno by sme si trúfli aj na toto podujatie. Vyžaduje to určitú infraštruktúru. Problémom sú snehové podmienky, ktoré by boli limitujúce, ale myslím si, že mesto pod Urpínom má na to, aby zorganizovalo aj takéto veľké podujatie,“ dodal Ján Nosko.

Športovci prekvapili

K bezproblémovému priebehu prispela aj pripravenosť športovísk v Banskej Bystrici, Zvolene, Detve, Badíne a Slovenskej Ľupči. „Sme prekvapení vysokou úrovňou výkonov športovcov. Zároveň nás zaujala súťaživosť a vzájomná tímová podpora s akou sa púšťali do súbojov. Mnohí si vylepšili svoje osobné maximá,“ informoval Marek Majerčák, športový riaditeľ EYOF-u.

Slováci vybojovali šesť medailí

V poradí šestnásty letný Európsky olympijský festival mládeže obohatil našu medailovú zbierku o šesť cenných kovov, s bilanciou dve zlaté, jedna strieborná a tri bronzové. Najviac, až 41, získali športovci z Talianska. Slováci spomedzi 48 krajín obsadili v medailovej bilancii 21 miesto. O prvé zlato sa postarala tenistka Renáta Jamrichová vo dvojhre. Aj pri druhom zlatom kove pre našu krajinu figuruje jej meno. Nápo-
mocný vo štvorhre bol Jamrichovej tenisový kolega Daniel Balaščák. Vo finále zdolali, ako turnajové trojky, najvyššie nasadených Rumunov Gabriela Ghetu a Evu Ionescuovú. V behu na 400 metrov zaznamenala úspech s časom 55,23

sekúnd atlétka Lenka Gymerová. Zabehnutý čas jej stačil na získanie striebra. Z Banskej Bystrice nechcel odísť bez medaily plavec Samuel Košťál. Uspel v plávaní na 200 i na 400 metrov a vybojoval dve bronzové medaily, čo označil za veľkú motiváciu do ďalšej práce. Medailovú bilanciu uzatvára reprezentantka Anna Šimková, ktorá získala v skoku o žrdi bronz.

O podujatí informovali štyri desiatky televíznych staníc

Na Európskom olympijskom festivale mládeže si počas šiestich dní zmeralo svoje sily 2 300 športovcov zo 48 krajín. Najväčšou výpravou bola slovenská so 149 športovcami. Najmenšou zasa monacká výprava s tromi športovcami. Na EYOF-e pomáhalo 1 032 dobrovoľníkov. Najmladší mal 16 a najstarší 77 rokov. Vekový priemer všetkých dobrovoľníkov bol 28 rokov. Organizačný výbor festivalu zasadal celkovo 75 krát. Otvárací ceremoniál videlo naživo 7 500 divákov. Zápolenia sledovalo na obrazovkách RTVS okolo 600 tisíc televíznych divákov. O multišportovom podujatí informovalo 40 TV staníc. Na bezpečnosť športovcov a návštevníkov športovísk i FAN zóny dohliadalo približne 1 200 zástupcov bezpečnostných zložiek, medzi nimi aj 65 príslušníkov banskobystrickej mestskej polície.

Dovidenia v Maribore

Počas záverečného ceremoniálu, ktorý sa uskutočnil v poslednú júlovú sobotu tohto roka, bola vlajka Európskych olympijských výborov odovzdaná Nataši Ritonijovej, výkonnej riaditeľke Organizačného výboru EYOF Maribor 2023. Druhé najväčšie mesto v Slovinsku bude hostiť medzinárodné podujatie pre mladých športovcov od 23. do 29. júla budúceho roka.

Tím EYOF

Foto: R. Benický

Vedomostný kvíz

Vyhodnotenie júlového kvízu: správne odpovede sú 1b, 2c, 3c. Výherkyňou sa stáva pani Šrenkelová. Gratulujeme. Ďakujeme všetkým čitateľom Radničných novín, ktorí sa do vedomostných kvízov zapojili. Veríme, že výhercov vecné ceny potešili.

red

Informácie z mestského úradu

01. Spomienka na SNP

Oslavy 78. výročia Slovenského národného povstania sa uskutočnia v pondelok 29. augusta 2022. Začnú sa v areáli Múzea SNP v Banskej Bystrici o 11:00 hod. preletom leteckej techniky Ozbrojených síl SR. V čase uzávierky Radničných novín nebol ešte k dispozícii oficiálny program osláv, ktorý nájdete aj na webe Múzea SNP (www.muzeumsnp.sk). Počas kultúrneho programu vystúpia viaceré slovenské skupiny, SEUK či speváčka Katarína Knechtová. Oslavy SNP vyvrcholia koncertom banskobystrickej Štátnej opery, ktorý bude zostavený z operných, ale aj operetných melódií. V areáli Pamätníka SNP zaznejú árie, duetá, piesne, zborové a orchestrálné čísla z diel ako Predaná nevesta, Krútnava, Faust a Margaréta, Sedliacka česť, Komedianti, Carmen, Grófka Marica, Cigánska láska, Cigánsky barón, Veselá vdova a iné.

red

Foto: FB ZUŠ J. Cíckera

02. Zápisy detí do ZUŠ-ky

Základná umelecká škola Jána Cíckera pozýva na zápisy nových žiakov pre školský rok 2022/2023. Uskutočnia sa v pondelok 5. septembra 2022 od 10:00 do 18:00 hod., ako aj v nasledujúce dni od 6. do 14. septembra 2022 v čase medzi 13:00 až 18:00 hod. Zápisy budú na Štefánikovom nábreží 6, v Lazovej 62 a na Internátnej 2/A. Aj v tomto školskom roku otvára ZUŠ Jána Cíckera hudobný, výtvarný, tanečný a literárno-dramatický odbor. Viac informácií získate na www.zusjebb.sk.

red

03. Voľby 2022

Spojené voľby do orgánov samosprávy obcí a voľby do orgánov samosprávnych krajov sa uskutočnia v sobotu 29. októbra 2022. Kandidátnu listinu môžu kandidáti alebo politické strany podávať do 30. augusta tohto roka.

Za primátora mesta, starostu obce, predsedu samosprávneho kraja alebo za poslanca zastupiteľstva sa môže uchádzať kandidát ako nezávislý alebo s podporou politickej strany. Uchádzač o primátora mesta musí mať trvalý pobyt v meste, v ktorom kandiduje a mať minimálne 25 rokov. Aj kandidát na poslanca mestského zastupiteľstva musí mať rovnako trvalý pobyt v meste, v ktorom kandiduje a najneskôr v deň konania volieb minimálne 18 rokov.

red

04. Fanúšikovia street art umenia si prídu na svoje

Po vyše dvadsiatich rokoch sa Banská Bystrica dočkala legálnych plôch, určených na tvorbu graffiti a street art. Prvou z nich je oporný múr oproti železničnej stanici Radvaň a druhým miestom sa stala stena za ihriskom na Rudohorskej ulici v Sásovej. Aj takouto formou chce samospráva v spolupráci s Občianskym združením Playground 89 podporovať a rozvíjať talent mladých ľudí. Spoločným cieľom je súčasne predísť tomu, aby boli poškodzované súkromné či verejné plochy, ktoré na tento účel nie sú určené. Hoci ide o verejné a oficiálne legálne plochy, je potrebné dodržiavať pravidlá. Oddelenie cestovného ruchu mestského úradu v spolupráci s OZ Playground 89 vypracovali tzv. Etický graffiti kódex, ktorý je na Slovensku ojedinelý. Dostupný je na webovej stránke mesta.

Oddelenie cestovného ruchu, MsÚ BB

Foto: MsÚ BB

05. V prospech čistejšieho a krajšieho mesta

V uplynulom období sme vymenili 22 starých smetných košov v mestskom parku. Ďalších jedenásť betónových pribudlo v severnej časti Fončordy na ulici THK, ďalej v úseku od nákupného centra Europa SC po Mammacentrum, ako aj na parkovisku pri Pamätníku v Kremničke. Najnovšie boli osadené nové smetné koše v centre mesta, pri autobusových zastávkach, v okolí mosta pri zimnom štadióne a rovnako pri Mičinskom moste. Aj takýmto spôsobom máme snahu zlepšovať čistotu v meste.

Oddelenie odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, MsÚ BB

06. Hľadájú pomocníkov

Občianska rada Podlavice – Skubín hľadá šikovné deti na nácvik divadelného predstavenia Ťahal dedko repku. Uvítajú každého s chuťou pre herectvo, výtvarné umenie, scenár, réžiu či tanec. Predstavenie sa uskutoční v sobotu 17. decembra 2022 v Kultúrnom dome Podlavice o 16:00 hod., v ktorom budú aj nácviky, a to každý piatok od 30. septembra 2022 vždy o 16:00 hod. Záujemcovia, ktorí majú chuť pomôcť, sa môžu prihlásiť e-mailom na adrese ing.mgr.katarina.figlova@gmail.com.

red

Foto: FB Elegance

07. Spolu dokážeme viac

Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom Banská Bystrica (SPOSA BB) a miestne cirkevné spoločenstvo Cirkvi adventistov siedmeho dňa (CASD), organizujú benefičný koncert pre verejnosť. Na podujatí s názvom Spolu dokážeme viac, vystúpi známe spevácke kvarteto Elegance a huslistka Eva Jelínková. Koncert sa uskutoční v nedeľu 11. septembra 2022 o 18:00 hod. v Spoločenskom centre budovy CASD na Kollárovej ulici 18. Celý výťažok z dobrovoľnej zbierky bude venovaný občianskemu združeniu SPOSA BB, ktoré v našom meste pôsobí už 21 rokov. Združenie vytvára príležitosti skvalitňujúce život detí a dospelých s autizmom. S deťmi, rodinami a mladými ľuďmi so znevýhodnením pracuje prostredníctvom rôznych terapeutických prístupov. V letných mesiacoch organizuje denné tábory pre deti a dobrovoľníkov, na ktorých sa navzájom učia lepšie zvládať sociálne interakcie.

red

08. Futbalový turnaj

Občianske združenie Antira v spolupráci s mestom organizuje 7. ročník futbalového podujatia proti rasizmu a diskriminácii. Turnaj sa uskutoční 27. augusta 2022 na ihrisku ZŠ Okružná 2 so začiatkom od 8:00 hod. Registrácia mužstiev je možná do 15. augusta 2022. Na turnaji sa stretnú zástupcovia z rôznych miest a regiónov. Športové podujatie sa koná v rámci projektu „Skúsime to rozbehnúť“. Viac informácií na nájdete na www.antira.sk.

red

Rekonštruujeme a modernizujeme aj počas letných prázdnin

Mesiace júl a august využívajú mnohí z nás na oddych a regeneráciu síl. Mestská samospráva pracuje naplno aj počas tohto obdobia. Dokončená bola komplexná obnova verejných toaliet na Námestí SNP a na Štefánikovom nábreží, ktoré boli naposledy rekonštruované pred takmer tromi desiatkami rokov. Stavebný ruch je v tomto období vidieť na križovatke pri mestskom parku, kde vznikne kvôli bezpečnosti a väčšiemu komfortu pre peších i pre vodičov mini okružná križovatka. Začiatkom apríla tohto roka sa začali aj stavebné práce zamerané na zníženie energetickej náročnosti budovy Materskej školy Šalgotárjanska. Rekonštrukcia sa v týchto dňoch dostala do ďalšej etapy. Mesto má v spolupráci so Žilinskou univerzitou rozpracovaný Plán udržateľnej mobility, vďaka ktorému sa má zvýšiť kvalita života, ako aj pozitívny vplyv na zdravie obyvateľov. Zámerom je zlepšiť výkonnosť, efektívnosť a udržateľnosť dopravy na území mesta.

Foto: MsÚ BB

Vstup do verejných toaliet na Námestí SNP

Foto: MsÚ BB

Vynovené toalety na Štefánikovom nábreží

Mestská samospráva pristúpila k rekonštrukcii toaliet na Námestí SNP po zhoršení ich technického stavu a po opakujúcich sa poruchách rozvodov inžinierskych sietí. Do objektu súčasne presakovala zrážková voda. Väčšia oprava toaliet sa naposledy realizovala pred 28 rokmi. Ich obnova bola preto nevyhnutná.

Foto: MsÚ BB

Interiér toaliet na Nám. SNP

Akvarely v interiéri

Zhotoviteľ začal s prácami na prelome apríla a mája tohto roka. Obnovené boli vodovodné i elektrické rozvody. Osadili sa nové obklady a sanita. Počet toaliet bol zachovaný. Jedna

z dvoch spíech bola nahradená prebaľovacím kútikom a umývadlom. V rámci rekonštrukčných prác sa zmodernizovalo aj vstupné schodisko vedúce k toaletám. Novinkou je jeho vyhrievanie, ktoré má najmä počas jesenných a zimných mesiacov zabezpečiť suchý a bezpečný priestor pri vstupe do objektu. „Interiér hygienického zariadenia na Námestí SNP sme oživilí a obohatili akvareľmi, ktoré zachytávajú život v starej Bystrici. Zámerom pri obidvoch objektoch verejných toaliet bolo realizovať jednoduchý, ale pritom nadčasový, účelový a zaujímavý dizajn,“ konštatuje Martin Pavelek, architekt mesta.

Pribudla vegetačná strecha

V nevyhovujúcom stave boli aj verejné toalety na Štefánikovom nábreží pri Parku pod Pamätníkom SNP. Zhotoviteľ budovu, v ktorej sa nachádzajú, zateplil a priestor vybavil bezbariérovou. Vymenené boli okná aj dvere, vodoinštalácie, elektroinštalácie, ako i obklady a sanita. Samozrejme nechýba sprcha a kútik pre rodičov s deťmi. Celý priestor bol navrhnutý a zrekonštruovaný tak, aby hygienické zariadenie mohli využívať aj hendikepované osoby. Súčasťou verejných toaliet na Štefánikovom nábreží je vodozádržný prvok, ktorý tvorí vegetačná strecha, ako riešenie tzv. zelenej infraštruktúry. „Vegetačné strechy sa stávajú súčasťou niekoľkých nových projektov v našom meste. Okrem Materskej školy Tatranská sa zelená strecha nachádza i na terase zimného štadióna či na administratívnej budove Interpolis Office Center,“ dopĺňa Martin Lakanda, vedúci Oddelenia inovátnych riešení a adaptácie na zmenu klímy MsÚ Banská Bystrica. Celkové náklady na obnovu oboch objektov verejných toaliet dosiahli približne 450 tisíc eur. Počas letnej

turistickej sezóny sú toalety v prevádzke zadarmo každý deň od 9:00 do 21:00 hod. Počas kultúrno-spoločenských podujatí budú pre verejnosť otvorené do 24:00 hod., resp. podľa potreby.

Vznikne okružná križovatka

Cieľom samosprávy je dokončiť niekoľko významných projektov, ktorých realizáciu avizovala ešte vlani. Jedným z nich je mini okružná križovatka pri mestskom parku, na ktorú mesto získalo stavebné povolenie začiatkom tohto roka. Celková cena stavebných prác, ktoré by mali trvať dva mesiace, predstavuje približne 414 tisíc eur s DPH.

Úsek častých dopravných nehôd

Frekventovaný dopravný uzol medzi Mestským parkom na Tajovského ulici smerom na Strieborné námestie a ulicou Janka Kráľa je úsek, kde dochádza často k dopravným kolíziám a zápcham. „Už dlhodobo vnímame nevyhovujúci stav v tejto lokalite, preto sme hľadali spôsob, ktorým by sme situáciu mohli zlepšiť. Skôr, ako sme začali obstarávať pro-

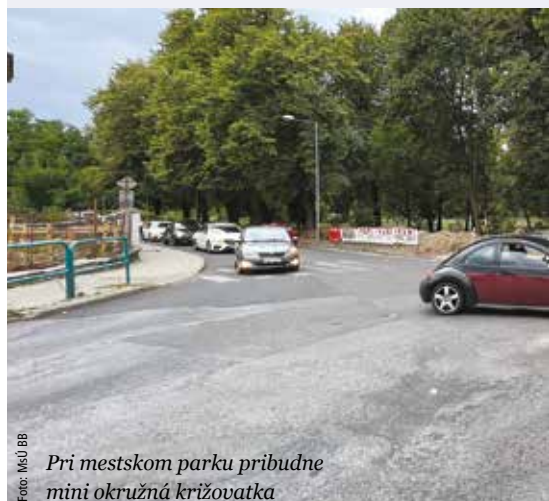

Foto: MsÚ BB

Pri mestskom parku pribudne mini okružná križovatka

jektovú dokumentáciu, funkčnosť, ako aj vhodnosť umiestnenia mini okružnej križovatky overila dopravná štúdia od autorizovaného projektanta, ktorú sme si dali vypracovať. Pre túto alternatívu sme sa rozhodli najmä preto, aby sme nemuseli výrazným spôsobom zasiahnuť do mestského parku, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou,“ hovorí primátor Ján Nosko. Vďaka tomu bolo potrebné v mestskom parku odstrániť len jeden jediný strom. Všetky ostatné riešenia kruhovej križovatky by mali zásadný dopad na zeleň, čomu sa samospráva chcela vyhnúť.

Zvýši sa bezpečnosť

V uplynulom mesiaci sa uskutočnila prekládka inžinierskych sietí a zároveň bol asanovaný nefunkčný objekt pri vstupe do parku. Križovatka bude počas celej doby stavebných prác prejazdná a regulovaná prenosnou svetelnou signalizáciou. Prestavba bude realizovaná v troch etapách: Tajovského ulica – Janka Kráľa, Janka Kráľa – Strieborné námestie a Strieborné námestie – Tajovského ulica. Súčasťou prestavby križovatky bude aj úprava chodníkov pre peších, obnova poklopov kanalizačných šacht, uličných vpustí a osvetlenia križovatky s nasvetlením priechodu pre chodcov. Vybudovaním mini okružnej križovatky sa zvýši plynulosť cestnej premávky, ale hlavne dôjde k zvýšeniu bezpečnosti a komfortu vodičov i peších. Vodičov aj cestujúcich verejnou dopravou žiadame o trpezlivosť, zvýšenú pozornosť, ohľaduplnosť a sledovanie dopravného značenia, ktoré bude upozorňovať na dočasné obmedzenia.

Rekonštrukcia Materskej školy Šalgotárjanska ide do druhej etapy

Doposiaľ obnovené škôlky na území mesta dosahujú významné úspory na energiách i prevádzkových nákladoch, a preto samospráva v tomto trende pokračuje. Aktuálne je viditeľný stavebný ruch v objekte MŠ na Šalgotárjanskej ulici. Práce v rámci projektu znižovania energetickej náročnosti boli počas

Obnova MŠ Šalgotárjanska je v plnom prúde

Foto: MŠÚ BB

prvej etapy zamerané na zateplenie obvodových stien budovy, strechy, ako aj novej strešnej krytiny, ďalej výmenu svetidiel, osadenie nového bleskozvodu či meranie a reguláciu pre vykurovanie, vetranie a zber prevádzkových dát. V súčasnosti sa finalizujú práce na fasáde a streche budovy. Z grantov Európskeho hospodárskeho priestoru v programe SK Klíma získalo mesto 1,4 mil. eur, vďaka čomu mohli byť realizované viaceré stavebné úpravy na budove škôlky.

Väčšie a modernejšie priestory

Druhá etapa stavebných prác, s ktorou sa začalo v uplynulých dňoch, predstavuje zväčšenie tried a rozšírenie kapacít uzatvorením terasy na poschodí malého pavilónu, jej prepojením s existujúcou triedou a výbúrovaním príručných skladov i prechodnej chodby na poschodí. Vytvorené budú aj nové šatne a sprchy pre zamestnancov školskej jedálne a sprchy budú zriadené i pre deti v miestnostiach hygieny. Súčasťou opráv bude tiež výmena obkladov, stierok či vnútorných dverí. Škôlka sa dočká aj novej kanalizácie či elektroinštalácie v celom rozsahu. „Veľmi ma teší, že naša materská škola sa dočkala po 45 rokoch očakávanej rekonštrukcie. Po jej skončení deti dostanú možnosť hrať sa a vzdelávať vo vynovených moderných priestoroch. Verím, že vynaložené úsilie a finančné prostriedky zaručia v rámci rekonštrukcie a modernizácie budovy zníženie energetickej náročnosti našej materskej školy. Vynovené priestory určite potešia nielen deti, ale aj rodičov i zamestnancov,“ tvrdí Ľubica Dobrotová, riaditeľka Materskej školy Šalgotárjanska. Cena komplexnej obnovy obidvoch etáp po verejnom obstarávaní je 1 058 221, 62 eur s DPH. Výrazná časť rekonštrukcie by mala byť ukončená do konca tohto roka.

Plán udržateľnej mobility postúpil do ďalšej fázy

Pre Banskú Bystricu a 16 okolitých obcí, ktoré sú súčasťou funkčného územia krajského mesta, spracúva Žilinská univerzita v Žiline Plán udržateľnej mobility. Pozostáva z troch hlavných etáp: analýzy súčasného stavu, návrhu aktivít a spracovania Strategického environmentálneho posúdenia, ako aj stanovenia Plánu implementácie i monitoringu

Plánu udržateľnej mobility. Realizáciu projektu spomalilo niekoľko faktorov. Najprv to bolo opakované verejné obstarávanie a následne pandémie koronavírusu, čoho dôsledkom bola znížená mobilita ľudí na cestách. V teréne mohli prieskumy o počte vozidiel na križovatkách či cestujúcich v MHD skresľovať. Celý harmonogram projektu musel byť zmenený a posunutý na neskôr.

Úspešná spolupráca

Koncom júla 2022 Žilinská univerzita odovzdala samospráve návrh Plánu udržateľnej mobility. Momentálne sú spracované dve hlavné časti, a to analytická a návrhová. „V prvej etape sú sformulované ciele a opatrenia, ktoré by mali byť zabezpečené, aby mesto Banská Bystrica, ako aj funkčné územie mali udržateľný a ekologický systém do budúcnosti. Súčasne zahŕňa návrhy, akým spôsobom je potrebné stanoviť smerovanie dopravného systému a určiť priority,“ poznamenal Marián Gogola z Katedry cestnej a mestskej dopravy Žilinskej univerzity v Žiline.

Pri prieskume pomáhali študenti zo Žilinskej univerzity

Foto: MŠÚ BB

Plán vyhodnotia v septembri 2022

Jednotlivé výstupy dokumentu je možné pripomienkovať prostredníctvom online formulára do 4. septembra 2022. Návrhy boli preukované aj odbornými útvarmi mestského úradu. „Nasledovať budú verejné diskusie s obyvateľmi mesta a okolitých obcí, ktorí sa za účasti spracovateľov a odborníkov budú môcť vyjadriť k navrhovaným riešeniam a opatreniam. Diskusia k zapracovaným pripomienkam, resp. vyhodnotenie bude 21. septembra 2022,“ uzatvára Martin Pavelek, architekt mesta. Všetky informácie o projekte v jednotlivých fázach spracovania nájdete na www.banskabystrica.sk v časti Plán udržateľnej mobility funkčného územia krajského mesta Banská Bystrica.

D. Adamovičová, M. Strelec

Život v Radvani sa nezastavil

História Radvane siaha do 13. storočia, teda do obdobia vrcholného stredoveku na našom území. Doposiaľ najstaršia písomná zmienka sa nachádza v darovacej listine kráľa Ladislava IV., na základe ktorej toto územie začal vlastníť šľachtic Dionýz, predchodca významného rodu Radvanských.

Na území Radvane sa zachovali viaceré historické pamiatky. Ide najmä o katolícky a evanjelický kostol, Radvanský a Tihányiovský kaštieľ, pozostatky Bárczyovského kaštieľa, ako aj dnes už nezachovaný „Soví hrad“. V Radvani sa narodilo a pôsobilo viacero významných slovenských osobností. V roku 1964 bola zlúčená s blízkou obcou Kráľová a v roku 1966 sa stala súčasťou mesta Banská Bystrica. Následne, napriek podmienkam a predstavám Radvančanov došlo k realizácii rozvojovej územnej línie výslovne pod taktovkou mesta a kraja. Veľká časť Radvane bola pritom asanovaná a padla za obeť novej sídliskovej výstavbe. Okrem spomenutých pamiatok pripomína jej minulosť aj dispozične zmenený kultúrny dom, vila Dr. Liseckého, cintoríny, domová zástavba bývalej hornej časti Radvane či prachársky „domček“ v lokalite Stupy, smerom do Malachova. Členité územie Radvane tvorí sídlisková časť s bohatou občianskou vybavenosťou, ktorá je ohraničená ulicami Sládkovičova, Kalinčiakova, Radvanská a Námestím Ľudovíta Štúra, na ktoré sú úzko naviazané pôvodné ulice s rodinnými domami na Malachovskej ceste a Poľnej ulici. Výrazné rozširovanie Radvane je v súčasnosti viditeľné najmä v oblasti Suchého vrchu.

Aktívni Radvančania

V roku 2018 vznikol samostatný volebný obvod Radvaň, v ktorom v súčasnosti žije 7 221 obyvateľov mesta a v mestskom zastupiteľstve ho zastupujú traja poslanci. V mestskej časti pôsobí aktívna občianska rada (OR), ktorá zasadá vždy v prvý utorok v mesiaci, okrem júla, v polyfunkčnej budove auly Slovenskej zdravotníckej univerzity. V súčasnosti má OR 15 členov. Ako poradný orgán sa podieľa na participatívnom výkone samosprávy a úzko spolupracuje s Výborom mestskej časti (VMČ) Radvaň a rôznymi miestnymi inštitúciami, OZ Za dôstojnú Radvaň, ZŠ a MŠ Radvanská 1. Prostredníctvom pracovnej skupiny pre územný rozvoj a investície navrhuje efektívne využitie finančných prostriedkov na volebné obvody každoročnou tvorbou a aktualizáciou plánu opráv a údržby verejných priestranstiev, chodníkov a ciest.

Zrealizované projekty

V tomto volebnom období sa z finančných prostriedkov zrealizovala oprava chodníka ku budove Slovenskej pošty na Kalinčiakovej ulici, rekonštrukcia chodníka na Radvanskej uli-

Foto: R. Miškár

ci č. 9 až 18, druhá časť obnovy sa uskutoční do konca tohto roka po vchod č. 24. Opravený bol aj prepojavací chodník od Sládkovičovej ulice k ZŠ a MŠ Radvanská. Urobila sa rekonštrukcia časti chodníka na Bernolákovej ulici a cestný spomaľovač na tejto ulici, ktorý prispieva k bezpečnosti obyvateľov. Kompletnou rekonštrukciou prešiel frekventovaný chodník z Poľnej ulice smerom ku Kauflandu, ako aj chodník na Námestí Ľudovíta Štúra č. 11 až 20 spolu so schodmi k čerpackej stanici OMV. Z investičných finančných prostriedkov sa spolufinancovala aj rekonštrukcia cesty pri rodinných domoch v časti Stupy. K menším, ale dôležitým investíciám pre zlepšenie informovanosti z prostredia mestskej časti patrí osadenie informačných tabúl na Malachovskej ceste. Významnejšia investícia do cestnej infraštruktúry bola v Radvani realizovaná ešte v minulom volebnom období, kedy sa uskutočnila rekonštrukcia Poľnej ulice, ako hlavnej prepojovacej tepny medzi Radvaňou a Fončordou. OR Radvaň má dlhodobu vypracovanú a každoročne aktualizovaný prehľad dôležitých investičných potrieb, medzi ktorými sa v súčasnosti nachádza dokončenie rekonštrukcie cesty na Poľnej ulici popri rodinných domoch smerom na Malachovskú cestu, ďalej kompletná rekonštrukcia Bernolákovej ulice. Súčasne je potrebné vybudovať parkovisko pri bytovom dome Poľná č. 11 až 17, realizovať dlho plánovanú výstavbu cyklotrasy, ako aj výstavbu chodníka zo Suchého vrchu k zastávkam MHD. Dôležitá je i rekonštrukcia a stabilizácia mostov na Malachovskom potoku po minuloročnej mimoriadnej situácii, kedy počas záplav došlo k ich poškodeniu a spadnutiu.

Nezabúdame ani na športoviská

V rámci koncepcie rozvoja ihrísk sa uskutočnila obnova detského ihriska na Kalinčiakovej ulici s novou workout – fitness plochou

pre obyvateľov všetkých vekových kategórií. Významnou investíciou do športovej infraštruktúry v rokoch 2017 – 2018 bola rekonštrukcia športového areálu v ZŠ a MŠ Radvanská. Zmenil sa na moderné športovisko s jedným multifunkčným ihriskom a ďalším futbalovým ihriskom s umelou trávou a novou atletickou dráhou.

Spoločenský život a komunitný dialóg

Každoročne je v Radvani pestrý, kultúrno-spoločenský život. Členovia OR

spolu s VMČ a partnermi organizujú niekoľko tradičných podujatí počas celého roka. Obyvatelia Radvane a návštevníci z celého mesta sa vždy radi stretnú a zabavia na marcovom detskom karnevale, Majálese alebo aj Radvanskej tancovačke. V júni s nadšením pripravujeme program pre všetky deti k Medzinárodnému dňu detí – Juniáles. Prvý septembrový deň sa nesie v znamení Radvanského dňa, ktorý organizujeme pri príležitosti štátneho sviatku Dňa Ústavy SR. V októbri pripravujeme tradičný Večer seniorov. Záver roka potom oslávime opäť s deťmi pri rozsvietenom vianočnom stromčeku spolu s Mikulášom. V tomto roku sme pridali aj kultúrno-športové podujatie „Radvanské rande pri Hrone“ a v máji pripravili futbalový turnaj o Radvanský pohár. V rámci ďalších aktivít sme začali budovať komunitnú záhradu Poľná v spolupráci a na základe podnetov aktívnych obyvateľov našej mestskej časti.

Naše plány

Dlhodobou snahou je dokončiť rekonštrukciu priestorov na Nám. Ľ. Štúra č. 15, kde v spolupráci s OZ Za dôstojnú Radvaň a VMČ vzniká nový komunitný priestor s názvom Centrum Radvaň. Služiť má na aktívne stretávanie sa a voľnočasové aktivity obyvateľov mestskej časti, zasadnutia OR a VMČ. Rovnako sme sa s obyvateľmi aktívne zapojili do projektu Zelené sídliská a na dvoch verejných stretnutiach sme predložili predstavy a návrhy o funkčnom využití lokality pod Bernolákovou ulicou. Členovia OR sa aktívne zapájajú aj do ďalších aktivít v záujme rozvoja mestskej časti a mesta. Aj preto radi privítame nových členov, ktorí majú chuť dobrovoľnícky, vo svojom voľnom čase, aktívne spolupracovať na ďalšom zlepšovaní verejného priestoru a budovať silnú a spokojnú spoločnosť.

R. Miškár a kolektív OR Radvaň

Podnik medzitru práce oslavuje 10. výročie

Mesto Banská Bystrica založilo neziskovú organizáciu vykonávajúcu verejno-prospešné práce v roku 2012. Od svojho vzniku prispieva k podpore a rozvoju pozitívneho sociálneho vnímania zraniteľných osôb a snaží sa o integráciu Rómov v meste. Pred dvoma rokmi sa inštitúcia stala integračným sociálnym podnikom, ktorý poskytuje služby najmä v komunálnej oblasti.

Od vzniku Podniku medzitru práce uplynulo desať rokov, a to je vhodný čas na zhodnotenie doterajšej činnosti. „Vo svojich začiatkoch sme poskytovali príležitosti na získavanie pracovných návykov a zručností uchádzačom o zamestnanie, ktorí vykonávali dobrovoľnícku činnosť formou aktívnej činnosti. V súčasnosti podnik vytvára vhodné pracovné podmienky pre 27 zamestnancov, ktorí poskytujú služby zamerané najmä na údržbu verejnej zelene, drobnú stavebnú činnosť a letnú a zimnú údržbu verejných priestranstiev,“ povedala Milena Maková, riaditeľka sociálneho podniku. Nezisková organizácia sa snaží aj o získanie grantov, ktoré sú ďalším zdrojom na realizáciu aktivít zameraných priamo na podporu znevýhodnených osôb. Jeden z projektov, ktorý podnik v súčasnosti realizuje, je projekt s názvom „Aplikácia sociálnych inovácií a rozvoj sociálneho podniku“, ktorý získal podporu z programu ACF – Slovakia. Financovanie je zabezpečené z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou. „Jeho zámerom je zamedziť vylučovanie jednotlivcov na okraj spoločnosti a vytvárať

príležitosti v oblasti vzdelávania a zamestnania, poskytovať sociálne a kariérne poradenstvo,“ uviedla riaditeľka podniku. Podľa jej slov je pomoc a podpora priamo adresovaná zraniteľným osobám s viacnásobným znevýhodnením. Ide o skupinu obyvateľov, ktorí sú ohrození sociálnym vylúčením a chudobou. „Od novembra 2021 bolo do procesu pracovného začleňovania zaradených desať zraniteľných osôb. Cieľom je poskytnúť im príležitosť na obnovu, osvojenie, udržanie, ale i rozvoj pracovných návykov a zručností a mentálnych schopností v Centre praktického výcviku pod odborným vedením a dohľadom majstra,“ poznamenala Lucia Babiaková, projektová manažérka Podniku medzitru práce. Účastníci projektu úspešne absolvovali vzdelávacie kurzy zamerané na obsluhu ručných motorových píl, krovínorezov a vyžínačov či tréningy určené na komunikáciu a motiváciu nevyhnutnú pri uplatnení sa na trhu práce. Súčasne sa naučili, ako

Foto: Podnik medzitru práce

si majú hľadať zamestnanie. Zároveň absolvovali workshopy s cieľom identifikovať bariéry, pre ktoré sa nemôžu uplatniť na pracovnom trhu. Počas celého obdobia realizácie projektu je účastníkom poskytované sociálne poradenstvo. Snahou je individuálne riešiť ich aktuálne problémy a poskytovať kariérne poradenstvo so zámerom poznať seba samého a okolie či svoju pozíciu v spoločnosti. Rovnako aj podporovať účastníkov v ich ďalšom pozitívnom vývine pri voľbe povolania. Realizáciou projektu sa dosiahne naplnenie celkového cieľa programu ACF – Slovakia, ktorý spočíva v posilnení občianskej spoločnosti, aktívnom občianstve a v postavení zraniteľných skupín. Realizovať sa bude do decembra 2022.

Podnik medzitru práce, n. o.

Iceland
Liechtenstein
Norway
**Active
citizens fund**

Samospáva hľadá opatrovateľov

Mesto Banská Bystrica má v teréne okolo 75 opatrovateľiek, ktoré sa starajú o takmer 150 klientov. Radnica by privítala ďalších 10 až 15 nových pracovníčok a pracovníkov, ktorí by pomáhali Banskobystričankám a Banskobystričanom pri zvládaní ich každodenných úkonov. V zariadeniach sociálnych služieb pracuje 80 opatrovateľiek i niekoľko opatrovateľov, ktorí sa 24 hodín denne starajú o približne 200 prijímateľov sociálnych služieb. Ani tento počet však nie je dostačujúci. „Veríme, že sa nám podarí počet opatrovateľiek a opatrovateľov rozšíriť. Za jeden z motivačných faktorov môžeme považovať zvýhodnené finančné podmienky, ktoré sme v tomto roku, pre túto pracovnú pozíciu, v zmysle platnej legislatívy dosiahli a ďalšie pripravujeme,“ uviedla Ivana Kružliaková, vedúca Odboru sociálnych vecí MsÚ Banská Bystrica. V budúcom období sa plánuje rozšírenie poskytovania tzv. odľahčovacej služby. Určená je pre tých, ktorí sa v domácom prostredí starajú o osoby so zdravotným znevýhodnením. Pri jej zavádzaní je potreb-

ná pomoc opatrovateľov a opatrovateľiek. „Táto práca je náročná, aj preto by mali byť tí, ktorí sa rozhodnú pre toto povolanie v dobrej fyzickej i psychickej kondícii. Umožní im to lepšie zvládanie striedania práce s oddychom. Rovnako dôležitá je odolnosť voči stresu. Vynechať nemôžeme ani empatiu a schopnosť rýchlo sa prispôbiť novému prostrediu i ľuďom,“ poznamenala Ivana Kružliaková. Zabezpečenie opatrovateľskej služby v domácom prostredí spočíva najmä v sebaobslužných úkonoch, ďalej v udržiavaní poriadku, praní či žehlení. V zariadeniach sociálnych služieb zasa v starostlivosti o starších ľudí, vrátane ich osobnej hygieny, kŕmenia, prechádzok, rozhovorov, čítania a vyplňania ich voľného času. „Každý, kto uvažuje nad opatrovateľskou prácou musí mať blízko k seniorom. Mal by sa vedieť vžiť do situácie staršieho človeka. Ich úlohou je čo najviac uľahčiť osobe, o ktorú sa starajú, jej každodenný život. Suplujú ju v činnostiach sebaobsluhy, ktoré dočasne alebo trvalo nedokáže zvládnuť sama,“ konštatuje Adria-

na Tupá, poverená vedením Oddelenia služieb dlhodobej starostlivosti MsÚ Banská Bystrica.

Samospáva uvíta vo svojom tíme nové opatrovateľky a opatrovateľov. Pracovať budú môcť v niektorom zo zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta alebo budú opatrované osoby navštevovať priamo v ich domácom prostredí. Pre výkon tohto povolania je potrebné absolvovať buď akreditovaný kurz opatrovania v rozsahu najmenej 220 hodín alebo mať úplné stredoškolské odborné vzdelanie v študijnom odbore so zameraním na opatrovanie, príp. poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Žiadosť o prijatie do zamestnania spolu so životopisom je možné doručiť na adresu: Mestský úrad, Oddelenie riadenia ľudských zdrojov, Československej armády 26, 974 01 B. Bystrica.

M. Strelec

Foto: pixabay.com

Pud sebazáchovy je v každom z nás

Na začiatku Slovenského národného povstania, nemal ani 16 rokov. Trúbku, na ktorej sa učil hrať na strednej škole, vymenil za pušku. Chvilu prežitú v zákopoch po boku mŕtvych spolubojovníkov a kričiacich ranených, boli podľa Vladimíra Strmeňa, účastníka SNP, tými najhoršími, aké zažil. Kým väčšina vojakov o minulosti radšej nehovorila, dnes 93 ročný Banskobystričan a jeden z posledných žijúcich účastníkov povstania, svoj príbeh rozpráva pre ďalšie generácie. Nechce, aby sa na udalosti, späť s našimi dejinami, zabudlo.

■ **29. augusta uplynie 78 rokov od vypuknutia Slovenského národného povstania. Keď sa povie SNP, čo sa Vám ako prvé v myšlienkach vybaví?**

Spomeniem si na moment, kedy sa zo Slobodného slovenského vysielачa ozval profesor Ladislav Sára, ktorý celému svetu oznámil, že slovenský národ povstal so zbraňou v ruke proti nenávidenému fašizmu.

■ **Na začiatku povstania ste absolvovali výcvik na strelca ľahkého guľometu a mínerský výcvik. Aké to bolo, keď ste museli vymeniť hudobný nástroj za zbraň?**

Hlavne nečakané. Vedenie školy nás poslalo domov na „vynútené“ prázdniny, počas ktorých sme sa mali učiť a neskôr urobiť diferenciálne skúšky. Po príchode domov som zistil, že v rodičovskom dome v Richtárovej pri Starých Horách sídli partizánsky štáb. Privítali ma so slovami: „Načo ti je trúba? Daj ju na skriňu. Ber do ruky pušku. My sme prišli spoza Uralu, budeš s nami bojovať“. A už som bol partizán.

■ **18. marca 1945 nacisti vypálili Priebeh, Kalište, Baláže, Španiu Dolinu, Staré Hory a Richtárovú. Spálili aj Váš rodičovský dom. Ako si spomínate na smutnú udalosť?**

Bol to hrozný pocit, keď sme ešte vo večerných hodinách videli z Jelenskej skaly obrovskú žiaru nad rodnou dedinou. Vedeli sme, že sú z nás ľudia bez strechy nad hlavou. Vtedy som si uvedomil, že už nemám kam ísť. Nevedel som, čo sa stalo s mojimi najbližšími, či ich náhodou nespálili alebo nepopravili s ostatnými.

■ **Na vlastnej koži ste zažili, ako ľahko môže človek stratiť slobodu, a ako ťažko si ju dokáže vybojovať späť. Aké slová by ste adresovali všetkým, ktorí spochybňujú odkaz SNP a zahrávajú sa so slobodou?**

Slovenským národným povstaním sme sa zapísali do moderných dejín Slovenska. SNP prispelo k skráteniu trvania 2. svetovej vojny. Povstaním sme sa zaradili medzi víťazné štáty vo vojne. Všetky spomínané tri fakty nadobúdajú vážnosť toho, čo všetko nám prinieslo SNP. A keď naplňame odkaz povstania, musíme si uvedomiť, aká situácia bola na

Foto: MúJ BB

Slovensku pred 2. svetovou vojnou. Bola tu veľká bieda, ľudia nemali čo jesť, mužov brali na vojnu. Teraz, keby títo ľudia, ktorí umreli pred päťdesiatimi rokmi vstali, tak by neverili, čo všetko dnes na Slovensku máme. „Neveriacim Tomášom“ odkazujem, aby si vážili slobodu, ako aj všetko to, čo nám zanechali tí, ktorí položili svoje životy za to, aby sa ďalšie generácie nášho národa mali dobre a žili v slobodnej dobe.

■ **Za východnými hranicami Slovenska už takmer pol roka trvá vojna na Ukrajine. Verili ste, že po skončení SNP a 2. svetovej vojny, môže prísť ešte ku konfliktu, počas ktorého prídu o život tisíce civilistov a nevinných ľudí?**

Keď sme vstupovali do 21. storočia, veril som vo vývoj vedy, techniky či kultúry. Bol som si istý, že ľudstvo bude pracovať na vynálezoch, ktoré prospejú nám všetkým. Veď pred 100 rokmi sme nepoznali televíziu, práčku, nebol internet ani mobily. Dnes je to už samozrejmá vec. Predpokladal som, že vojny budú už len na smetisku dejín a budú už iba slabnúcou spomienkou na všetko zlé, čo kedysi ľudstvu priniesli. Vojna je zlo. Ani jedna nám neprišla dobro. Hlavne my Európania, čo sme zažili v minulom storočí dve hrozné vojny, sme poučení. Jednak nás poučili naši otcovia a starí rodičia, ktorí bojovali a mnohí z nich padli v boji za slobodu. Z histórie vieme, ako dlho nám trvalo, kým sme sa dostali na

súčasnú úroveň. Tí, ktorí neveria, majú možnosť ísť na Ukrajinu, aby sa na vlastnej koži presvedčili, aké zverstvá so sebou vojna prináša.

■ **Máte celoživotné motto, podľa ktorého sa riadite?**

Aj keď sme v SNP boli v prvej línii, každý partizán či vojak nosil v sebe nádej, že prežije. Veľakrát sme zažili situácie, keď ráno nikto z nás netušil, či sa dožije večera. Pud sebazáchovy má každý človek. Motto, podľa ktorého som sa riadil bolo vydržať, nepokoriť sa, ísť dopredu, nikdy sa neďávať dozadu. Lebo to, čo bolo, to už sa opakovať nemôže. Taká bola moja celoživotná idea.

■ **V roku 2014 ste získali Cenu mesta Banská Bystrica za šírenie odkazu SNP a výrazný prínos v oblasti hudby. Koľko medailí ste doteraz dostali, a ktorú si najviac ceníte?**

Mám veľa ocenení, nemám ich spočítané. Radosť mi robí Cena mesta. Rovnako aj ocenenie Srdce na dlani, ktoré som dostal od Banskobystrického samosprávneho kraja za to, že už 15 rokov zabávam svojimi hudobno-slovnými vystúpeniami starenky a starčekov v domovoch sociálnych služieb. Vážim si všetky ocenenia, lebo každé bolo podložené poctou prácou.

■ **Dnes, aj napriek vyššiemu veku, rozdáte radosť tým, ktorí to potrebujú. 26. augusta 2022 oslávite úctyhodné 94. narodeniny. Dodnes so svojou hrou na akordeón navštevujete klientov sociálnych domov. Súčasne robíte prednášky o svojich zážitkoch z SNP pre študentov. Kde beriete toľko životného elánu a optimizmu?**

Všetko čo robím, robím z lásky k tým ľuďom. Už ma poznajú, zdôverujú sa mi. Sú veľmi radi, keď môžem medzi nich prísť a spríjemniť im život, aby sa aspoň trochu odosobnili od myšlienok, nad ktorými uvažujú. Rád s nimi trávim čas. Budem sa snažiť prinášať im radosť vždy, pokiaľ sa mi čo i len trošku bude dať. Chodievam aj na besedy so školákmi. Viete, je potrebné hovoriť pravdu a len pravdu, a ja im hovorím všetko autentické tak, ako som v SNP zažil. A verte, že mládež počúva moje rozprávania o zážitkoch z povstania naozaj s napätím.

M. Strelec

V novom školskom roku opäť podporíme znevýhodnených študentov

Viac ako desať rokov pomáha samospráva talentovaným študentom stredných a vysokých škôl, ktorí z finančných dôvodov nemôžu študovať. Banská Bystrica za týmto účelom zriadila v minulosti štipendijný fond. Počas jeho existencie bola pomoc poskytnutá vyše 50 študentom. Z mestského rozpočtu sa doteraz prerozdeleno viac ako 42 tisíc eur.

Štipendium z Fondu Andreja Hanzlíka môžu aj v najbližšom školskom roku 2022/2023 získať študenti stredných i vysokých škôl. Poskytnuté môže byť stredoškólakom a vysokoškólakom zo sociálne znevýhodneného prostredia s trvalým pobytom v Banskej Bystrici. Ide o študentov pochádzajúcich z rodín, ktorých spoločne posudzované príjmy v rodine na základe Zákona o životnom minime, nepresahujú dvojnásobok zákonom stanovených súm, a ktorých priemerný prospech v predchádzajúcich dvoch rokoch štúdia dosiahol priemer do 2,00. „Teší ma, že naše mesto finančne podporuje nadaných študentov, ktorí si žiaľ nemôžu dovoliť

platiť štúdium. Verím, že práve v súčasnom období, kedy počúvame z každej strany o neustálom zvyšovaní výdavkov, či už za energiu, služby, nájom, potraviny a pod., bude pomoc zo strany mesta pre mladých ľudí povzbudením. Vzdelanie, ktoré nadobudnú, im nikto nezoberie, a to je dôležité,“ povedal primátor Ján Nosko. Mestská samospráva udeľuje štipendium od roku 2009. Za 13 rokov bolo podporených spolu 52 študentov stredných a vysokých škôl zo sociálne znevýhodneného prostredia. Banská Bystrica doteraz poskytla na štipendium zo svojho rozpočtu finančné prostriedky v celkovej výške 42 464 eur. Niektorí študenti boli podporení v jednotlivých školských rokoch opakovane. „Žiadateľom o štipendium môže byť len fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt v Banskej Bystrici, a ktorá sa po ukončení štúdia vráti minimálne na dva roky do nášho mesta. Ak študent v období podávania žiadosti nemá

18 rokov, žiadosť môže za neho podať jeho zákonný zástupca,“ hovorí Ivana Michalíková zo Školského úradu, oddelenia školstva a mládeže MsÚ Banská Bystrica. Žiadosť o štipendium spolu s prílohami, ktoré sú zverejnené na webe mesta, môžu žiadatelia doručiť na Klientske centrum banskobystrického mestského úradu do 15. septembra 2022. Pri posudzovaní sa prihliada na finančnú náročnosť študijného odboru, ako aj na sociálne a majetkové pomery študenta.

Andrej Hanzlík, po ktorom je fond pomenovaný, zastával v rokoch 1923 až 1927 post starostu mesta Banská Bystrica. Označovaný je za „advokáta chudobných“, nakoľko podporoval nadaných žiakov zo sociálne slabých rodín.

M. Strelec

Mestskí lesníci pripravili pobytový tábor pre deti, ktoré vyrastajú bez rodičov

V prvý prázdninový týždeň tohto roka spoznávali oddychujúci školáci žijúci v Centre pre deti a rodiny Tŕnie, zákutia a krásy lesov v okolí Kordík. Pracovníci mestských lesov pre nich pripravili pestrý program, počas ktorého ich okrem iného zapojili aj do kuchárskeho umenia.

Desiatka školákov z Centra pre deti a rodiny Tŕnie, bola ubytovaná v prvý júlový týždeň na chate Breziny pri obci Kordíky, ktorú spravujú Mestské lesy Banská Bystrica, s.r.o. Lesníci im hravou formou spríjemnili prázdniny a súčasne ich naučili čo najviac o prírode. Samospráva pre deti, ktoré sú odkázané na pomoc iných, zabezpečila bezplatný pobytový tábor už siedmykrát po sebe. Aj tento rok sa venovali voľnočasovým aktivitám v prírode. Zorganizované boli pre nich aj výlety do širšieho okolia. Mestskí lesníci pripravili pre prázdninujúcich školákov počas celého týždňa program v rámci aktivít lesnej pedagogiky. Učili ich spoznávať zvieratá, stromy,

rastliny, ako sa majú v prírode správať či prečo je les pre nás dôležitý. Taktiež usporiadali zábavné športové súťaže a predviedli hru na lesnom rohu. „Pre nás je podstatné, aké lesy odovzdáme budúcim generáciám. Zároveň je nesmierne dôležité, aké generácie sa o prírodu budú starať. Lesná pedagogika je preto neoddeliteľnou a dôležitou súčasťou našej práce,“ poznamenal Blažej Možucha, riaditeľ Mestských lesov Banská Bystrica, s.r.o. Deti sa zapojili aj do prípravy a varenia poľovníckeho guláša. Príjemnú atmosféru vytvorili najmenší účastníci tábora svojím spevom či hrou na gitaru. Lesníci ich na záver odmenili loptami, sadami na bedminton a iným športovým vybavením. „Naše deti zažili na začiatku prázdnin nečakané prekvapenie plné edukatívnych a zábavných aktivít. Spoznávali faunu a flóru lesov prostredníctvom zážitkov, čo je pre ne najlepšie zapamätateľná forma učenia. Organizátorom tábora ďakujem nielen za materiálnu pomoc vo forme sladkých

odmien či písacích potrieb, ale prioritne za čas strávený s deťmi. Práve čas je dnes tým najvzácnejším, čo môžeme našim zverencom žijúcim mimo biologickú rodinu dať,“ uviedol Ján Paľúch, riaditeľ Centra pre deti a rodiny Tŕnie. Centrum poskytuje starostlivosť nahradzujúcu prirodzené rodinné prostredie formou celoročného pobytu pre deti od narodenia do 18 rokov. Pomocnú ruku im však podajú až do ich osamostatnenia, najdlhšie do 25 veku života.

M. Strelec

Fotografie: J. Jankov

Ekopodnety a názory obyvateľov mesta

V podnetoch Banskobystričaniek a Banskobystričanov z oblasti životného prostredia, sa pomerne často vyskytujú otázky spájajúce sa so súčasnými poveternostnými podmienkami. Obyvateľov hlavne zaujíma, ako sa mesto pripravuje na ohrozenia súvisiace s extrémnymi výkyvmi počasia týkajúcimi sa klimatickej zmeny a s nimi súvisiacimi vplyvmi na životné prostredie.

V meste je potrebné zabezpečiť kapacity prevencie pre ochranu majetku a životov. Súčasne aj rýchlu a účinnú pomoc o obnovu pri prírodných katastrofách, ktorých riziko so zmenami klímy stúpa (povodne, požiare, víchrice). Vplývajú na všetky zložky životného prostredia, či už ide o vodu, ovzdušie alebo pôdu. V roku 2019 vypracoval environmentalista Juraj Mesík materiál „Banská Bystrica a klimatické zmeny – návrh aktivít pre vedenie mesta“. V závere návrhu uvádza viaceré opatrenia. Obsahujú všeobecné odporúčania, ktoré sa postupne v meste realizujú, aj keď len pomaly. Juraj Mesík k augustovej téme ekopodnetov uvádza: „Rovnako musia byť dôkladne a do dôsledkov premyslené aj stratégie adaptácie - prispôbenia a reziliencie (pozn. redakcie: schopnosti zvládať záťažové situácie), ktoré nemôžu zostať na kozmetickú úroveň udržiavania teplotného komfortu v meste. Hlboká adaptácia musí usilovať o zabezpečenie dlhodobu udržateľnej základne Maslowovej pyramídy ľudských potrieb v podmienkach rýchleho rastu teplôt, vysychania krajiny a nestability počasia – musí preto siahnuť do širokého vidieckeho a horského zázemia mesta. Znamená, okrem iného, systematicky a cieľavedome zvyšovať odolnosť lesných ekosystémov voči

suchu a požiarom, a to zmenou druhej skladby, prevenciou požiarov atď. Súčasne je potrebné zvyšovať schopnosť krajiny a vodných tokov zadržiavať zrážkovú vodu a napájať vodné zdroje, chrániť pôdu, udržať a zvyšovať produkciu základných potravín v regióne. Dôležité je aj zabezpečiť rastúce kapacity pre prevenciu strát, ochranu majetku a životov a rýchlu a účinnú pomoc, ako aj obnovu pri prírodných katastrofách, ktorých riziko so zmenami klímy stúpa. Ide najmä o riziko bleskových aj dlhodobých povodní, lesných požiarov v dôsledku such a vln horúčav, pravdepodobne aj riziko ničivých víchric. Zabezpečiť takúto redundantnú kapacitu bude možné len s vedomím prispieť veľkej časti obyvateľov mesta a regiónu

na báze systematicky kultivovaného dobrovoľníctva. Domáce a lokálne kapacity na zvládanie rozsiahlych prírodných katastrof neboli na Slovensku za posledné desaťročia otestované a ich kapacita je preto otázna. Kapacity zvládania lesných požiarov, búrok a povodní dosiahli na úrovni Európskej únie svoje limity už v rokoch 2017 až 2018.“

V súčasnosti sa v rámci projektu „Reakcia na zmenu klímy“ vyhotovuje Akčný plán pre mitigáciu (zmiernenie) a adaptáciu (prispôbenie) mesta Banská Bystrica na zmenu klímy. Nedá sa však len čakať na uvedený plán. To, čo sa deje okolo nás, dáva environmentalistom nielen za pravdu, ale nevyhnutné je bezodkladne konať. Mesto preto prijíma postupy na zabezpečenie personálnych kapacít a materiálu v oblasti krízového riadenia. Koronakríza, vojna na Ukrajine, lokálne povodne, smršte, extrémne horúčavy a sucho nás už preskúšali. Musíme si vedieť navzájom pomáhať. „Prvým predpokladom akejkoľvek prípravy na riziká budúcnosti, vrátane klimatických, je kognitívna pripravenosť, teda chápanie toho, čo a prečo sa môže stať. Pokiaľ komunita a jej elity nie sú kognitívne pripravené, budúcnosť ich zastihne so stiahnutými nohavicami,“ dodáva Juraj Mesík.

Redakcia Radničných novín

Invázne rastliny

Ambrosia artemisiifolia - Ambrózia palinolistá

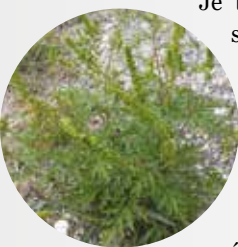

Foto: ŠOP SR

Je to silný peľový alergén. Ide o jednoročnú bylinu s rozkonárenou, chlpatou až plstnatou stonkou, ktorá dorastá do výšky 20 až 150 cm. V spodnej časti stonky sú listy prevažne protistojné, v hornej časti byle striedavé. Listy sú tmavozelené, na rube listu sivozelené a chlpaté. Ambrózia kvitne od augusta do októbra. Kvety sú jednodomé. Samčie sú žlté, mnohokveté. Nachádzajú sa na koncoch jednotlivých rozkonárených bylí. Samičie kvety sú jednokveté,

umiestnené v pazuchách horných listov. Plodom je svetlohnedá nažka. Táto jednoročná bylina tvorí veľké množstvo ľahko klíčiacych semien, ktoré sú roznášané vetrom na veľké vzdialenosti. **Metódy odstraňovania:** Najvhodnejšie sú metódy mechanického charakteru. Zásah je vždy potrebné realizovať v období pred kvitnutím druhu (do začiatku augusta), aby sa zabránilo tvorbe a následnému rozšíreniu semien. Pri ojedinelom výskyte sa môže využívať vytrhávanie alebo výkop rastlín. Väčšie porasty sa kosia alebo mulčujú. Účinnou metódou je aj pastva oviec alebo dobytky. Uvedené zásahy je potrebné na lokalite opakovať niekoľko rokov po sebe. Nevylučuje sa použiť aj postrek porastu registrovaným prípravkom na ochranu rastlín (herbicíd), ale nakoľko sú účinné uvedené mechanické spôsoby odstraňovania, odporúčame ich využívať.

Asclepias syriaca - Glejovka americká

Rastlina je jedovatá. Ide o trvácnu bylinu. Byľ má sivasto chlpatú, zvyčajne len málo rozkonárenú. Pri poranení z nej vyteká biela šľava. Rastlina dorastá až do výšky dvoch metrov. Má hrubý dužinatý plazivý podzemok, z ktorého vyrastajú nové byle. Listy sú protistojné, podlhovasto vajcovité. Na vrchnej strane sú tmavozelené hladké, na spodnej strane husto sivasto chlpaté. Kvitnutie

Foto: ŠOP SR

je možné pozorovať v júni až júli. Má voňavé ružové kvety, ktoré sú sústredené do vrcholových okolíkov polguľovitého tvaru. Plody majú tvar podlhovasto vajcovitých mechúrikov, v ktorých sa vytvoria semená s dlhým bielym páperím. Rozmnožuje sa generatívne (semenami, ktoré sa pomocou páperia ľahko šíria vetrom), aj vegetatívne (rozrastaním plazivého podzemku a tvorbou nových bylí). **Metódy odstraňovania:** Najúčinnnejšou metódou je pravidelné kosenie niekoľkokrát ročne, aby sa rastlina oslabila, a aby sa zabránilo vytvoreniu semien. Pri menších porastoch je účinné aj vykopávanie alebo vytrhávanie rastlín. Využíva sa aj chemické odstraňovanie postrekom prípravkom na ochranu rastlín (herbicíd), prípadne tzv. kombinovaný spôsob odstraňovania, kedy sa porast najprv pokosí a nanovo narastené rastliny sa ešte v tom istom roku chemicky likvidujú.

Oddelenie životného prostredia, MsÚ BB

Klimatickú krízu plánujeme riešiť aj rozvojom a podporou spolupráce obyvateľov, občianskych iniciatív a samosprávy v našom meste

V rámci rubriky "Živé témy otvoreného vládnutia" sme doteraz prinášali najmä témy z oblasti participatívnych procesov, zameraných na zbieranie podnetov od obyvateľov v plánovacej fáze prípravy projektov (revitalizácia Mestského parku na Tajovského ulici, Zelené sídliská) či stratégií (Integrovaná územná stratégia). Otvorené vládnutie však nie je len o participácii a plánovaní. Je aj o každodennej spolupráci a rozvoji partnerstva mesta a jeho obyvateľov pri riešení problémov akými je aj klimatická kríza.

V súčasnosti sa čoraz viac potvrdzuje, že obyvatelia a občianske iniciatívy, ktoré v meste fungujú sú dôležití partneri a veľkou pomocou samosprávy pri zvládání adaptácie sa na klimatickú krízu. Angažovanosť obyvateľov a zdroje, ktorými disponujú, môžu redukovať niektoré nedostatky zdrojov a kapacít samospráv pri riešení klimatickej krízy. Všetci obyvatelia môžu flexibilne a efektívne prijímať a realizovať rôzne adaptačné opatrenia priamo vo svojich bydliskách, v ich blízkosti, na sídliskách alebo kdekolvek v meste žijú. Napríklad môžu zadržiavať vodu, sadiť stromy, kríky a kvety, stavať vtáčie búdky, krmidlá aj hmyzie hotely, vysievať lúčne zmesi či ponechávať plochy trávniku nepokosené.

Ako sa mení vzťah samosprávy a jej obyvateľov

Dôsledkom narastajúceho významu zapájania verejnosti pri riešení klimatickej krízy, je žiaduce, aby samospráva vytvárala priestor pre rozvoj občianskych iniciatív. Na druhej strane sa na obyvateľov zvyšujú nároky, ktorí v roli partnerov samosprávy, berú na seba viac zodpovednosti, angažovanosti a samostatnosti.

Spolupráca s obyvateľmi v Banskej Bystrici

V našom meste sme sa touto témou začali intenzívne zaoberať v rámci otvoreného vládnutia v projekte Zelené sídliská. Počas participatívnych diskusií s verejnosťou sme sa obyvateľov pýtali nielen na ich predstavy, akú podobu by revitalizácia ich sídlisk mala mať, ale aj na to, či by mali záujem podieľať sa na adaptačných aktivitách. Spoločne s odborníkmi a so súkromným mestským ekocentrom Malá Líška, sme vytypovali viacero nenáročných opatrení pre zlepšenie kvality životného prostredia a biodiverzity, na ktorých sa môžu začať podieľať obyvatelia sídlisk, a to aj bez väčších projektov a financií.

O projekte

Spoločne sme sa dohodli na zorganizovaní viacerých podujatí, ktoré všetkým záujem-

com ukážu, ako vytvoriť vhodnú vtáčiu búdku či ako si vybudovať vlastnú jedlú predzáhradku. Ekocentrum Malá Líška v spolupráci so ZAaRES-om postupne s obyvateľmi a pre obyvateľov predstavia postupy, ktorými si budú môcť komunity na sídliskách samé pretvárať priestor okolo panelákov a vytvárať pre biodiverzitu priaznivé prostredie. Podujatia sa uskutočnia na viacerých sídliskách. Víťaní ste na každom z nich. Už tento rok budeme spoznávať a podporovať hmyz, vtáctvo, drobné cicavce, budovať jedlé či kvetinové záhony, učiť sa správne komunitnému koseniu a kompostovaniu. Každý vybudovaný prvok či búdku bude mať svojho „správcu“, ktorý sa bude o konkrétny prvok starať. Už teraz nás môžete osloviť e-mailom na ekocentrum@malaliska.sk so svojím záujmom o vtáčiu búdku, hmyzí hotel či jedlú predzáhradku. Radi vám poskytneme bližšie informácie.

Spolupráca so spoločenstvami vlastníkov bytov

V súčasnosti vnímame ako najdôležitejšie budovanie vodozádržných opatrení. Preto apelujeme na spoločenstvá vlastníkov bytov, aby sa aj oni zapojili a hľadali riešenia tejto životne dôležitej témy. Nech nám vzácna dažďová voda neodteká preč kanálmi. Keď sa nám podarí zadržať vodu, pustíme sa do mnohých ďalších aktivít – sadenia stromov aj tvorby komunitných záhrad – bez dažďovej vody veľmi zraniteľných prvkov, ktoré sú pre zmiernenie dopadov klimatických zmien a zlepšenie nášho života v meste kľúčové.

Foto: MsÚ BB

Informácie o ostatných projektoch a živých témach otvoreného vládnutia nájdete na webovej stránke mesta www.banskabystrica.sk v sekcii Iniciatíva pre Otvorené vládnutie.

- K nahliadnutiu je záverečná správa z participatívneho procesu v projekte Revitalizácia mestského parku.
- Na webe mesta je sprístupnená na verejné pripomienkovanie analytická a návrhová časť strategického dokumentu Plánu udržateľnosti funkčného územia krajského mesta Banská Bystrica. K návrhu sa môžu vyjadriť všetky stavovské organizácie, odborná verejnosť a ostatné subjekty, ktoré sa venujú dotknutej problematike. Súčasne aj samotní obyvatelia.
- V auguste 2022 prebieha online pripomienkovanie východísk a analytickej časti Koncepcie rozvoja kultúry.

S. Kariková, koordinátorka pre participáciu a otvorené vládnutie, MsÚ BB

Hrebenárstvo ako hlavný motív tohtoročného jarmoku

Po vynútenej prestávke pred dvoma rokmi a čiastočne obmedzenom uplynulom ročníku, sa podujatie zapísané v roku 2011 do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska vráti bez obmedzení v plnom rozsahu. Radvanský jarmok tak prinesie návštevníkom opäť umenie tradičného remesla, pestrý kultúrny program a tento rok aj obľúbené zábavné atrakcie a jarmočné špeciality.

Foto: archív MúB BB

Radvanský jarmok patrí k najväčším kultúrnym – spoločenským podujatiam pod Urpínom. Teší sa veľkej priazni, nielen samotných Banskobystričanov, ale aj návštevníkov z celého Slovenska. Tento rok sa bude niesť opäť v duchu obdivu k ľudovým zvykom a tradíciám, a rozšíri sa aj do Lazovnej ulice.

Hrebene z Radvane

„Podkovy si nákup v Rimavskom Brezovom, v Hronci máš tisíc klincov pohotove, v Radvani hrebene, žemličky v Bystrici, ako sneh biľého chleba v Žarnovici...“ Týmto slovami sa prihovára Gašpar F. Belopotocký svojim súčasníkom, v tej-ktorej dedine či meste.

Hrebene slúžiace na česanie vlasov, úpravu účesu i na vyčesávanie dobytká sa vyrábali na celom území Slovenska. Hlavným strediskom hrebenárstva však bola Radvaň. V hrebenárskych cechoch používali na výrobu hrebeňov len rohovinu získavanú z rohov hovädzieho dobytká, byvolov i baranov.

Rohy kupovali od garbiarov na jarmokoch. Hrebene z rohoviny vyrábali aj pastieri, z mosadzného a alumíniového plechu zase mestskí remeselníci, vidiecki príležitostní kovotepci, cigánski kováči, zámočníci a klampiari. Hrebenári svoje výrobky predávali sami alebo cez priekupníkov na trhoch a jarmokoch. Samozrejme nebudú chýbať ani na tohtoročnom jarmoku. Hrebenárske remeslo vo všetkej svojej kráse predvedie majster Ľudovít Cehelský, ktorý zároveň porozpráva aj o výrobe hrebeňov z rohoviny. Téma hrebenárstva ožije i vo foyeri radnice, kde bude sprístupnená výstava vzácných artefaktov zo zbierok Stredoslovenského múzea. Návštevníkom sprostredkuje život a prácu šikovných remeselníkov, ktorých výrobky nemohli v minulosti chýbať na vychýrenom Radvanskom jarmoku.

Pestrý program pre malých i veľkých

Neodmysliteľnou súčasťou tradičného podujatia sú remeselníci, ktorých umenie bude možné obdivovať na Námestí SNP, Dolnej a Lazovnej ulici, Starej tržnici a pri Barbakáne. Okrem predaja samotných výrobkov bude sprevádzaný aj ukázkami jednotlivých remesiel.

Návštevníci sa môžu tešiť na pestrý kultúrny program, kolotoče, jedlo, zábavné atrakcie či jarmočné špeciality.

Centrom folklórnych vystúpení, koncertov či otváracieho ceremoniálu bude pódium na Námestí SNP. Kultúrny program v piatok 9. septembra 2022 vyvrcholí koncertom Petra Nagyho so skupinou Indigo a v sobotu 10. septembra 2022 roztancuje divákov prešovská kapela Heľenine oči. Folklórny tanec a spev z okolia Banskej Bystrice, programy pre deti, tvorivé dielne, stredoveký tábor, lukostrelecký turnaj aj šermiarske súboje si návštevníci budú môcť vychutnať v priestoroch pri Barbakáne. Bohatý a pestrý program Radvanského jarmoku bude opäť návratom k tradícii a remeselnej zručnosti.

Oddelenie kultúry - Referát Robotnícky dom

Foto: za.jarmobystrica.eu

V dobe najväčšej slávy navštevovalo Radvanský jarmok počas troch dní okolo 30 až 40 tisíc ľudí. Dokonca aj legendárny zbojník Juraj Jánošík. Vo svojich dielach neobišli náš jarmok ani spisovatelia G. K. Zechenter-Laskomerský, B. Němcová či J. G. Tajovský. Vo svojej básni ho ospieval aj A. Sládkovič a v roku 1955 vytvoril Š. Nosál s Lúčnicou úspešnú choreografiu venovanú Radvanskému jarmoku.

364.

RADVANSKÝ JARMOK

8. - 11. 9. 2022 / Banská Bystrica

HREBENÁRSTVO

Program Radvanského jarmoku

9.9.2022 / PIATOK

Námestie SNP

- 17:00 – 18:00 Vojenská hudba Banská Bystrica
18:00 – 18:30 Otvorenie jarmoku
/Martin Urban
19:00 – 20:00 Ifjú Szivek
20:25 – 20:45 Cassanova – spoločnosť veselých šermiarov
21:00 – 22:00 Peter Nagy & Indigo

Barbakán

- 13:00 – 13:30 Vitajte!
13:30 – 14:00 V Laštínach na praní
14:00 – 14:15 Hrebenári generáli
14:30 – 15:00 Deti celého sveta tancujú za mier
15:00 – 15:15 Trombitáši
15:30 – 16:00 Na salaši
16:00 – 17:00 Kocúr v čižmách
17:00 – 18:00 Večer na dedine

Spríevodný program

13:00 – 18:00

Priečodské starodávne podobenke

Tradičná priečodská izba

Rohovina a hrebene

Ukážky spracovania rohoviny majstrom Ľudovítom Cehelským

Pastiersky bič a lubové koše

Ukážky výroby

Tvorivé dielne

Vyrobte si kožené náramky

Tvorivé dielne UMB

Stredoveký historický tábor

Cassanova – spoločnosť veselých šermiarov z Banskej Bystrice a Stredoveký spolok rytierov Vir Fortis predstavia stanový tábor, lukostrelecký turnaj aj šermiarske súboje

Sokoliarska skupina Biatec

Spríevodné podujatia

Foyer radnice

5. 9. – 19. 9. 2022

Hrebenárske remeslo

Výstava vzácných artefaktov zo zbierok Stredoslovenského múzea o živote a práci šikovných remeselníkov, ktorých výrobky nemohli v minulosti chýbať na chýrnom Radvanskom jarmoku

10.9.2022 / SOBOTA

Námestie SNP

- 11:00 – 13:00 Deti celého sveta tancujú za mier
13:30 – 14:00 Naladení na jarmok
14:15 – 15:00 Akordeonisti
15:30 – 16:30 Barbora Botošová & Friends
17:00 – 18:00 Martin Geišberg a Balkansambel
18:30 – 19:30 Reprezenačný program FS Urpín
20:00 – 21:30 Oláh Gipsy Beats/HU
22:00 – 23:00 Heľenine oči

Barbakán

- 10:00 – 11:00 Šípková Ruženka
11:00 – 12:00 Ponike, Ponike, na štyri uhľíke
12:00 – 12:30 Rozhovory s remeselníkmi
12:30 – 14:00 Stretli sme sa na jarmoku
14:00 – 14:30 Rozhovory s remeselníkmi
14:30 – 16:00 Stretli sme sa na jarmoku
16:00 – 17:00 Kráľovstvo varešiek
17:00 – 17:30 Rozhovory s remeselníkmi – Hrebenári generáli
17:30 – 18:30 Všetechníci

Spríevodný program

10:00 – 18:00

Priečodské starodávne podobenke

Tradičná priečodská izba

Rohovina a hrebene

Ukážky spracovania rohoviny majstrom Ľudovítom Cehelským

Pastiersky bič a lubové koše

Ukážky výroby

Tvorivé dielne

Urobte si kožené náramky

Dievčenské účesy Horehronia a Podpoľania

Ako sa kedysi upravovali vlasy

Tvorivé dielne UMB

Stredoveký historický tábor

Cassanova – spoločnosť veselých šermiarov z Banskej Bystrice a Stredoveký spolok rytierov Vir Fortis predstavia stanový tábor, lukostrelecký turnaj aj šermiarske súboje

Sokoliarska skupina Biatec

Stredoslovenské osvetové stredisko

8. 9. – 10. 9. 2022

Majstri a deti

Remeselné dielne pre deti so zameraním na hlinu

Dolná ulica č. 25

9. 9. – 10. 9. 2022/10:00 – 17:30

Výstava drobných hospodárskych zvierat, akvaristika

11.9.2022 / NEDEĽA

Námestie SNP

- 10:30 – 12:30 Deti celého sveta tancujú za mier
13:00 – 13:55 Dychová hudba Selčianka
14:00 Poďakovanie remeselníkom
15:00 – 16:00 FS Mostár Brezno

Barbakán

- 10:00 – 11:00 Rozprávka o drakovi a princeznej
11:00 – 11:30 Sokoliarska skupina Biatec
11:30 – 12:00 Šajbianske prštoky
12:00 – 12:30 Rozhovory s remeselníkmi
13:00 – 14:00 Veselia v Priečode

Spríevodný program

10:00 – 14:00

Priečodské starodávne podobenke

Tradičná priečodská izba

Rohovina a hrebene

Ukážky spracovania rohoviny majstrom Ľudovítom Cehelským

Pastiersky bič a lubové koše

Ukážky výroby

Tvorivé dielne

Vyrobte si kožené náramky

Dievčenské účesy Horehronia a Podpoľania

Ako sa kedysi upravovali vlasy

Tvorivé dielne UMB

Stredoveký historický tábor

Cassanova – spoločnosť veselých šermiarov z Banskej Bystrice a Stredoveký spolok rytierov Vir Fortis predstavia stanový tábor, lukostrelecký turnaj aj šermiarske súboje

Sokoliarska skupina Biatec

Trh tradičných remesiel a stánky s ľudovo-umeleckými výrobkami

Predajné hodiny:

8. 9. 2022 14:00 – 20:00
9. 9. 2022 10:00 – 20:00
10. 9. 2022 09:00 – 20:00
11. 9. 2022 09:00 – 16:00

Zmena programu vyhradená.

Športovci Banskej Bystrice na EYOF 2022

Počas posledného júlového týždňa sa v našom meste uskutočnilo najväčšie multišportové podujatie v histórii Slovenska. Spomedzi 149 slovenských reprezentantov zastupovala Banskú Bystricu päťka športovcov. Vo volejbalovom tíme chlapcov malo mesto pod Urpínom dvojicu zástupcov, Adama Kána z ŠVK Tatran Banská Bystrica a Martina Rendlu z COP-Volley Bratislava. Volejbalistom sa však v silnej konkurencii nedarilo a obsadili konečné 8. miesto. V športovej hale Dukla sa na tatami predstavil rodák z Lučenca a člen VŠC Dukla Banská Bystrica, džudista Andrej Meša, ktorý sa ale v kategórii do 73 kg po prehre v prvom kole, a aj následnej repasáži, do ďalších bojov nedostal. V gymnastike

Foto: SOŠV J. Súkup

sme mali zastúpenie v podobe Emy Bažíkovej z Gymnastického klubu UMB Banská Bystrica. Na takmer zaplnenom zimnom štadióne, ktorý sa počas EYOF-u premenil na gymnastickú halu, predviedla vo viacboji solídne výkony, ktorými prispela v súťaži tímov k celkovému 9. miestu Slovenska v konkurencii 24. tímov. Najlepší výsledok spomedzi banskobystrických športovcov dosiahol chodec Lukáš Rosenbaum. Zástupca tímu ŠK BCF Dukla Banská Bystrica obsadil v chôdzi na päťtisíc metrov 5. miesto. Všetkým reprezentantom k ich výkonom gratulujeme. Prajeme veľa úspechov v ďalšej športovej kariére.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Duklistky boli úspešné na Svetových hrách 2022

Foto: FB Monika Chochlíková

V júli tohto roka sa v americkom meste Birmingham uskutočnili 11. Svetové hry neolympijských športov. Najväčšie multišportové podujatie svojho zamerania, hostilo takmer 3 600 špor-

tovcov zo 110 krajín sveta. V dvanásťčlennej výprave Slovenska nechýbali ani štyri zástupkyne z VŠC Dukla Banská Bystrica. Spomedzi štyroch slovenských medailí sa postarali až o tri cenné kovy. Bronzovú medailu získala karatistka Ingrid Suchánková v kumite do 61 kg. Kickboxerka Alexandra Filipová obsadila v kategórii do 70 kg striebornú pozíciu, keď vo finále podľahla favorizovanej niekoľko-

násobnej majsterke sveta Srbke Krstičovej. O najhodnotnejší kov sa postarala naša najväčšia medailová nádej na týchto hrách, Monika Chochlíková, ktorá sa predstavila v thajskom boxe žien do 51 kilogramov. Vo finále si suverénne poradila s Maročankou El Moubarikovou, a do svojej bohatej zbierky titulov pridala aj zlato zo Svetových hier 2022.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Minimaratón na vynovenom štadióne

Prvý septembrový víkend patrí v Banskej Bystrici tradične športujúcim deťom a rodinám. Minimaratón je najväčšie a jediné bežecké podujatie určené len pre najmenších. Jedenásty ročník obľúbenej akcie sa uskutoční 3. septembra 2022. Návštevníci sa môžu tešiť na bežecké súboje detí všetkých vekových kategórií. Sily si zmerajú aj najmenší lezúni či mamičky s kočíkmi. Oproti minulým ročníkom pripravili or-

ganizátori prekvapenie v podobe netradičného miesta konania podujatia. Minimaratón sa premiérovou uskutoční na zrekonštruovanom

Foto: FB Banskobystrický Minimaraton

Atletickom štadióne SNP na Štiavnickách. Víťan sú všetci, ktorí chcú prežiť aktívne posledné sobotné predpoludnie prázdnin. Deti sa v cieľi môžu tešiť nielen na medailové ocenenia, ale aj na žrebovanie o vecné ceny. Online registráciu a informácie o podujatí nájdete na www.marathonbb-tour.sk.

P. Fabok

Najbližšie športové podujatia

Medzinárodný turnaj SNP v džude

V sobotu 27. augusta 2022 sa v športovej hale Dukla na Štiavnickách uskutoční 38. ročník Medzinárodného turnaja SNP v džude mužov a žien. Súčasťou podujatia bude aj 12. ročník Memoriálu Zoltána Pálkovácsa v kategórii do 100 kilogramov.

Merida - Zelená stopa

Už tradične sa v prvý septembrový deň tohto roka budú v Selciach a okolí konať preteky v horskej cyklistike. Pretekať sa bude na tra-

tiach s dĺžkou 50 a 33 kilometrov, s prevýšením 1 200 a 920 metrov, so štartom aj cieľom na futbalovom štadióne v Selciach. Viac informácií a prihlasovací formulár nájdete na www.mtbiker.sk.

Foto: archív SK Junior

Turnaj v kráľovskej hre

Šachový klub Junior Banská Bystrica pozýva na 26. ročník šachového turnaja OPEN BANSKÁ BYSTRICA a Veľkej ceny mládeže v rapid šachu, ktorý sa uskutoční 17. a 18. septembra 2022 v Robotníckom dome o 9:00 hod. Bližšie informácie sú dostupné na www.skjunior.sk. Na všetky športové podujatia vás srdečne pozývame.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Verejné vyhlášky (VV) Stavebného úradu

OVZ-SU 139729/23637/2022/FUF

VV: Oznámenie o začatí stavebného konania a upustenie od ústneho pojednávania v zmysle § 61 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (stavebný zákon)
Stavebník: Tomáš Fábry a Mgr. Katarína Fábryová, bytom Horná Mičiná 295, 974 01 H. Mičiná; Stavba: „Stavebné úpravy a prístavba objektu, BB, Jesenského 1117/4“ na pozemku parc. KN – C č. 4744 a 4745 v k. ú. BB; *Vyvesené: 26.07.2022*

OVZ-SÚ 137543/15363/2022/Sko

VV: Rozhodnutie

Stavebník: BBSK, Námestie SNP 23/23, BB; Stavba: „SOŠ Pod Banošom – modernizácia odborného vzdelávania“ na pozemkoch parc. KN – C č. 2364/2, 2364/4, 2364/5, 2364/17, 2364/19, 2363/32, 2364/45, 2364/46 v k. ú. Sásová, BB; *Vyvesené: 25.07.2022*

OVZ-SU 137885/22307/2022/NEU

VV: Rozhodnutie

Stavebník: Ing. Rebeka Herrmannová, Kalinčiakova 6027/12, 974 05 BB; Stavba: „Stavebné úpravy vo 4-izbovom byte“ v byte č. 13, na 7. poschodí obytného domu, súpis. č. 6027, na ul. Kalinčiakova 12, na pozemku parc. č. KN – C 2915 v k. ú. Radvaň; *Vyvesené: 25.07.2022*

OVZ-SU 138432/18449/2022/Go

VV: Rozhodnutie

Stavebník: Ing. Ján Duda, Nad Úherom 70, Zdiměřice, ČR; Stavba: „Prestavba a dostavba RD Wolkerova 19, BB, parc. č. 92/1, 92/3, 93“ v k. ú. Radvaň; *Vyvesené: 21.07.2022*

OVZ-SU 138469/22581/2022/HOM

VV: Rozhodnutie

Stavebník: DEKINVEST SR, a. s., Kamenná ul. 6, 010 01 ZA; Stavba: „Predajné centrum pre dom a záhradu, BB“, postavenú na parcelách KN – C č. 3312/4, 3312/, v k. ú. Radvaň; *Vyvesené: 21.07.2022*

OVZ-SU 139547/26486/2022/KUN

VV: Oznámenie o začatí kolaudačného konania a nariadenie ústneho pojednávania spojeného s miestnym zisťovaním

Stavebník: Vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome so súpis. č. 6556 na ulici Tatranská 8 v BB; Stavba: „Rampa pre kočky k vstupu, MBD U – 65, Tatranská č. 8 BB“ v BB v k. ú. Sásová, na parcele KN – E č. 484/1; *Vyvesené: 21.07.2022*

Všetky aktuálne verejné vyhlášky stavebného úradu nájdete na stránke mesta www.banskabystrica.sk v sekcii Samospráva – Úradná tabuľa, pričom v kategórii dokumentu je potrebné zvoliť Stavebný úrad.

V Banskej Bystrici, 1.8.2022

Komunitné centrá

Počas celých prázdnin sa v Komunitnom centre Fončorda zbierajú školské potreby pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Ak máte doma školské tašky, peračníky, pravítka, vrecúška a ďalšie pomôcky, ktoré nevyužívate, budeme radi pokiaľ príspejete k zbierke. Veci pre školákov môžete priniesť na adresu Havranské 9 v Banskej Bystrici, a to v utorok od 17:00 do 19:00 hod. alebo vo štvrtok od 16:30 do 18:30 hod. Školské potreby budú rozdane na akcii Detský jarmok v spolupráci s Centrom voľného času Fončorda, 31. augusta 2022 o 14:00 hod. Na podujatie, ktoré bude plné hier a zábavy ste všetci srdečne pozvaní.

KC Fončorda

Sút'až

V júlovom čísle Radničných novín ste sa mohli zapojiť do súťaže o jednu z knižných publikácií. Stačilo nám do redakcie napísať oficiálny názov novovzniknutej spoločnosti, ktorej cieľom je zachrániť Dom kultúry. Správna odpoveď je: Dom kultúry BB s. r. o. Ďakujeme, že ste sa do súťaže zapojili. Výhercom sa stáva pán Videršpán. Gratulujeme a výhru posielame poštou. V súťaži pokračujeme aj v augustovom vydaní nášho mesačníka. Napíšte nám, koľko televíznych staníc informovalo o Európskom olympijskom festivale mládeže, ktorý sa v posledný júlový týždeň tohto roka uskutočnil v našom meste. Odpovede nám posielajte do 2. septembra 2022 na adresu: Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo na e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, predmet správy: súťaž.

Oznam

SPOŁACH, o. z. oznamuje, že v auguste 2022 sa neuskutoční stretnutie podpornej skupiny príbuzných a opatrovateľov ľudí s Alzheimerovou chorobou. Najbližšie stretnutie bude v septembri tohto roka. V prípade potreby poradenstva nás môžete kontaktovať na e-mailovej adrese spolach.oz@gmail.com alebo na tel. čísle 0948 211 372.

L. Goliánová, SPOŁACH, o. z.

Hľadáme domov

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene predstavuje:

Meno: Valo

Vek: 4/2021

Pohlavie: pes

Váha: 26 kg

Výška: 62 cm

Povaha: Krásne sfarbený ušiačik, ktorý by šantil od rána do večera. Je to veľmi hravý a aktívne psíča. Potrebuje rodinu, ktorá jeho energiu premení a zapojí ho do spoločenských aktivít. Aport ho veľmi nebaví, je ale možné, že hračkám príde na chuť neskôr. Valo nemal šťastie na majiteľov. Pochádza nie práve z najlepších podmienok, dostal však šancu na nový život. Veríme, že ho bude môcť začať žiť čo najskôr. Informácie nielen o tomto psíkovi získate na telefónnych číslach: 0918505254, 0915699756 alebo priamo v Karanténnej stanici so sídlom na adrese Unionka 17, 960 01 Zvolen. Víťaná je aj dočasná opatera o psíkov. Všetky podstatné informácie sú dostupné na webovej stránke www.kszv.sk.

Uzávierka septembrového čísla

Termín: 2. september 2022 do 12:00 hod. Na podklady čakáme do uzávierky. Po tomto termíne už nie je možné články dopĺňať. Kontaktujte nás preto v dostatočnom predstihu. Kontaktná osoba: Mgr. Miroslav Strelec, e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, tel.: 048/4330 107.

01.09. I ŠTVRTOK 09.00 hod., areál szu radvaň radvanský deň kultúrno-spoločenské podujatie	01.09. I ŠTVRTOK 13.00 hod., námestie snp slovenský deň kroja deň plný tradícií, tanca, spevu a nezabudnuteľných zážitkov	01.09. I ŠTVRTOK 10.30 hod., selce merida - zelená stopa pretek v horskej cyklistike	03.09. I SOBOTA 09.00 hod., štadión snp na štiavničkách minimaratón bežecké pretek pre deti	03.09. I SOBOTA 18.00 hod., štadión snp na štiavničkách mfk dukla banská bystrica - šk slovan bratislava futbal - fortuna liga, 9. kolo
03.09. I SOBOTA 19.00 hod., evanjelický kostol, lazovná 42 vivat vox organi 2022 - david di fiore koncert	05.09. I PONDELOK 18.00 hod., nádvorie radnice, námestie snp 1 letné večery neformálne diskusie na rôzne témy	07.09. I STREDA 15.00 hod., centrum space, horná strieborná 15 klub pre mladých openspace každú stredu - priestor pre mladých ľudí od 13 do 30 rokov	08.09. I ŠTVRTOK 17.00 hod., pretórium - ssg, námestie štefana moysesu 25 raz toto všetko bude vaše! vernisáž výstavy	08. - 11.09. I ŠTV - NED centrum mesta 364. radvanský jarmok tradičné podujatie
11.09. I NEDEĽA 08.00 hod., dom slovenského misijného hnutia, skutočného 4 celoslovenské stretnutie zberateľov stretnutie zberateľov poštových známok, mincí, pohľadníc, 0 € suvenírových bankoviek	12.09. I PONDELOK 09.00 hod., cvč a kc fončorda, havranské 9 športná seniorov - stolný tenis 9. ročník športu seniorov	13.09. I UTOROK 09.00 hod., aqualand - plážové kúpalisko športná seniorov - disciplíny jednotlivci a družstvá 9. ročník športu seniorov	14.09. I STREDA 15.00 hod., alliance française - záhrada regal burger, lazovná 38 gymnafest vol. 5 5. ročník festivalu gymnazistov so zaujímavými koncertami a výbornými palacinkami	14.09. I STREDA 17.00 hod., thurzov dom - ssm, námestie snp 4 história športu vtedy a dnes - vsc dukla prednášková beseda, hosť paulína fialková
16. - 22.09. I PIA - ŠTV banská bystrica európsky týždeň mobility 2022 celoeurópska kampaň na podporu a propagáciu udržateľnej dopravy	16. - 22.09. I PIA - ŠTV banská bystrica týždeň dobrovoľníctva 2022 rôznorodé dobrovoľnícke aktivity pre širokú verejnosť	17.09. I SOBOTA 09.00 hod., soš pod bánošom, pod bánošom 80 celoslovenská včelárska výstava slovenský zväz včelárov v spolupráci s soš pod bánošom	17.09. I SOBOTA 18.00 hod., štadión snp na štiavničkách mfk dukla banská bystrica - mfk skalica futbal - fortuna liga, 11. kolo	18.09. I NEDEĽA 14.00 hod., radnica, námestie snp 1 potulky mestom prehliadky mesta
19.09. I PONDELOK 19.00 hod., divadlo z pasáže - záhrada čnk, námestie snp 16 čajka inscenácia opakuje sa: 26.09. o 19.00 hod.	20.09. I UTOROK 19.00 hod., bdnr - sála, skutočného 14 penelopa inscenácia pre dospelých	21. - 28.09. I STR - STR štátna vedecká knižnica - lhm, lazovná 9 festival literárna banská bystrica festival venovaný pamiatke mikuláša kováča	23. - 30.09. I PIA - PIA banská bystrica európsky týždeň športu 2022 športové podujatia v rámci kampane eš	24.09. I SOBOTA 18.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 bratislava hot serenaders profilový koncert
24.09. I SOBOTA 19.00 hod., evanjelický kostol, lazovná 42 vivat vox organi 2022 - thierry mechler koncert	26. - 30.09. I PON - PIA banská bystrica bábkarská bystrica 2022 - divadlo na každý deň 23. medzinárodný festival súčasného bábkového divadla	29.09. I ŠTVRTOK 17.00 hod., štátna opera, národná 11 malý princ detská opera	30.09. I PIATOK 09.00 hod., europa shopping center, na troskách 25 európska noc výskumníkov festival vedy	30.09. I PIATOK 10.00 hod., verejná knižnica mikuláša kováča - pobočka sídlisko, ul. 29. augusta 25, pobočka sásová, rudohorská 23 a, pobočka detskej literatúry, lazovná 26 noc v knižnici (zážitková knižnica) hlavná myšlienka - myslí globálne, ale konaj lokálne

zmena programu vyhradená!